

Bemærkninger til forslaget

Amnesty International har i deres seneste årsrapport skrevet, at den myanmarske regerings krænkelser af menneskerettighederne er taget til siden 1990. I Børsens referat den 18. juni 1997 af Amnesty Internationals rapport står der: »Landet er i undtagelsestilstand, anderledes politisk tænkende fængsles, og etniske grupper tvangsflyttes fra deres landsbyer og tvangsudskrives til slavearbejde i rejefarme, militærlejr, teglværker og til bygning af veje og jernbaner.«

Indtil nu har den danske regering ikke været villig til på egen hånd at opfordre danske virksomheder til at undlade investeringer i og handel med Myanmar eller lovgive om dette. Til Børsen siger udenrigsministeren den 17. juni 1997: »Jeg synes ikke, det er min opgave. Virksomhederne må foretage deres egne regnestykker, hvori risikoen for en forbrugerreaktion må indgå. Jeg kan kun sige, at situationen i Burma er meget ustabil, hvilket er karakteristisk for samfund, der ikke har respekt for menneskerettigheder.«

Et andet spørgsmål fra Børsen lød: »Hvorfor går regeringen ikke i spidsen for en økonomisk boykot af Burma?«. Hertil svarede Niels Helveg Petersen: »Jeg kan ikke gå ind for en ensidig dansk boykot. Det ville være meningsløst, da vi næsten ikke har nogen samhandel med Burma. Men selv om regeringen og Folketinget ikke foretager sig noget, så kan forbrugerne sagtens spille en rolle for virksomhedernes overvejelse.«

Forslagsstillerne er helt enige i, at det er godt, hvis de danske forbrugere »stemmer« via deres indkøb over for virksomheder, som handler med og investerer i Myanmar. Men det er for ynkeligt, at den danske regering helt suspenderer sine egne muligheder for aktivt at gå ind og påvirke situationen i Myanmar og deponerer sin udenrigspolitik i firmaernes bestyrelseslokaler.

Dengang Kina og menneskerettighedsproblematikken var på dagsordenen i foråret 1997 i forbindelse med FN's menneskerettighedskonference i Genève, turde Danmark godt formulere en kritik og gå i spidsen. Oven i købet kunne udenrigsministeren tilberørligelse for erhvervslivet sige til Jyllands-Posten den 1. oktober 1997, at selv om regeringen var kommet med denne kritik, så viste en helt ny statistik, at Danmark

havde øget eksporten til Kina med over 58% i det første halvår af 1997 til over en milliard danske kroner. På et møde med fynske erhvervsledere sagde udenrigsministeren, ifølge Jyllands-Posten den 1. oktober 1997: »Det kan ikke undgås, at kommercielle interesser også i fremtiden vil komme i konflikt med udenrigspolitikken. I mit ministerium arbejder vi meget på at udbygge erhvervsforbindelserne overalt i verden, men af den grund undlader vi ikke en politisk reaktion over for et land, hvis det er nødvendigt.«

Forslagsstillerne finder det derfor relevant at spørge udenrigsministeren, om han skønner, at det ikke er nødvendigt med politiske og økonomiske sanktioner i forhold til den myanmarske junta. Og hvad er forklaringen på, at ministeren ikke vil skride hårdere ind med økonomiske sanktioner?

Som udenrigsministeren siger, så er den danske årlige samhandel med Myanmar på et lavt niveau, men det er ikke en undskyldning for ikke at gøre noget. Desuden er vi i den situation, at et af de store økonomiske selskaber herhjemme, ØK, har ikke ubetydelige investeringer i Myanmar. Børsen kan den 18. juni 1997 skrive: »Samtidig med at undertrykkelsen af befolkningen i Burma forværres, øges ØK's engagement i militærdiktaturet. Den danske virksomhed har nu over 100 ansatte i ØK's datterselskab i landet.« Ifølge Børsen har det ikke været muligt at få kommentarer til Amnesty Internationals årsrapport fra ØK's side.

I Børsens reportage nævnes endvidere Det Danske Center for Menneskerettigheder, som anbefaler danske virksomheder at stille krav om overholdelse af menneskerettighederne til både kunder og leverandører.

Forelagt dette siger Niels Frederiksen fra ØK: »ØK har naturligvis sympati for hovedbudskabet fra Center for Menneskerettigheder, men vi har i øvrigt ikke mere at tilføje til Burma-debatten, ud over hvad vi har markeret i vores brev til aktionærerne sidste år. Heri meddelte ØK sin officielle Burma-politik, som går ud på, at så længe det er lovligt at handle med Burma, så vil virksomheden forblive i landet.«

ØK producerer sammen med den britiske kemikoncern Zeneca sprøjtegiften paraquat. Dette giftstof